

teksti: TIMO PARKKONEN
kuva: JUNNU LUSA

TOIMISTO TAKOO METALLIA

Leka on vuonna 2000 perustettu metallimuotoiluun ja kokeilevaan metallisuunnitteluun erikoistunut yritys. Toimiston projektien mittakaava vaihtelee rakennus- ja tila-arkkitehtuuriin liittyvistä konsepteista esine- ja huonekalumuotoiluun.

Kun hennon, perhosmaisen tuolin suunnittelusta on vastannut muotoilutoimisto Leka, ei voi olla hymyilemättä mielessä syntyville vastakohta-ajatuksille. Yrityksen jyhkeät tilat sijaitsevat Helsingin Vallilassa, varikon raitiovaunukorjaamon vanhassa teollisuustakomossa, joka on toiminut alkuperäisessä käytössä vuodesta 1939. Toimisto käyttää tiloja prototyypistudiona ja tuotekehityslaboratoriona, jossa alkuperäiset koneet ovat päivittäisessä käytössä.

Leka on tällä hetkellä yhtä kuin **Antti Salminen**, joka valmistui vuonna 1997 Lahden Muotoiluinstituutista muotoilijaksi. Hän opiskelee työn ohessa Taideteollisessa korkeakoulussa käsi- ja taideteollisen alan maisteritutkinnon koulutusohjelmassa ja valmistele lopputyötä modernin taonnan ja arkkitehtuurin välisestä suhteesta. Salmisen yhteistyökumppanina ja toisena liikeidean kehittäjänä toimi **Timo Rummukainen**, joka kuoli äkillisesti viime keväänä. Hän toimi yri-

tyksessä mallintajana ja toisena suunnittelijana. Molemmilla oli takanaan pitkä kokemus metallin kuumatyöstöstä.

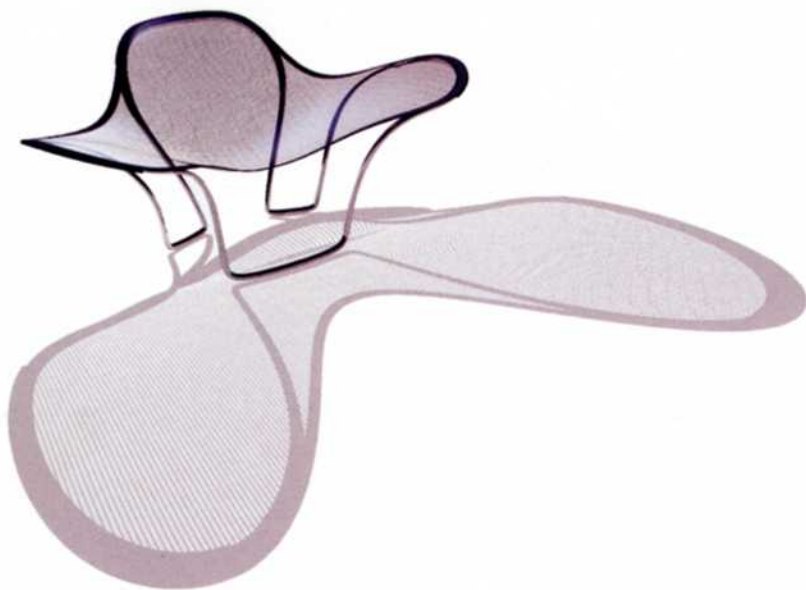
Yrityksen toimintakonsepti on mielenkiintoinen yhdistelmä raskasta metallityötä, muotoilua ja kuvanveistoa. Leka on toimintatavaltaan muotoilutoimisto siinä missä muutkin – se on vain tiukasti rajannut lähestymistapansa.

METALLITYÖN VÄHÄINEN ARVOSTUS

Suomessa eletään tällä hetkellä voimakasta puuosaamisen ja puustudioiden buumia. Metallityön arvostus ja metallin materiaalitutkimus on vähäistä verrattuna esimerkiksi puutuotteisiin. Puu on usein teknologian kehittämiskeskusteluissa ja hankevalmisteluissa materiaalitutkimus- tai arkkitehtuurinnovaatioiden kohde. Perinteinen suomalainen metallimuotoilu on keskittynyt raskasteollisuuteen, jossa muotoiluosaaminen ei ole tunnetusti ollut merkittävässä roolissa.

Jotain kehitystä on kuitenkin alalla tapahtunut: muotoilualan lehdissä esitellään paperikoneita, tuotelinjastoja ja raskaita kuljetuskalustoja. Varsinainen metallityön osaaminen on kuitenkin edelleen toissijaisessa asemassa.

Salmisen mukaan sepän ammattinimikkeellä on valtava historiallinen painolasti, ja ammattia on modernissa maailmassa vääristyneellä tavalla romantisoitu. Mielikuvat eivät vastaa nykypäivän todellisuutta eikä metallityötä tunneta Suomessa. Salmisen mukaan Saksassa, Japanissa ja Yhdysvalloissa metallimuotoilulla on arvostettu asema, joka on hioutunut kansainväliseksi huippuosaamiseksi. Saksassa elää myös vahvana seppien ammattikunta, ja työpajat ovat kulkeneet vuosisatoja samassa suvussa. Saksan kielessä on myös säilynyt ammattikuntaa erinomaisesti määrittävä termi: Metallgestalter, metallimuotoilija.

HARVINAINEN YHDISTELMÄ

Salmisen mukaan Leka perustettiin erikoistumaan kokeilevaan metallisuunnitteluun, jossa yhdistetään muotoilutoimiston ja konepajan toimintatapoja. Tämä tarkoittaa käytännössä tietokoneavusteisen suunnittelun innovatiivista yhdistämistä vanhoihin metallintyöstötekniikoihin. Salmisen mukaan yhteinen nimittäjä yrityksen muotokielessä onkin pyrkimys käyttää teräksen plastisia ominaisuuksia hyväksi valmistusprosessissa. Terästä ei helposti miellä plastiseksi materiaaliksi, mutta nykyteknologia yhdistettynä perinteisen metallityön taitoihin avaa uusia näköaloja. Salminen sanookin, että koneellinen kuumataonta yhdistettynä 3D- ja CAD-avusteiseen teolliseen muotoiluun antaa ennennäkemättömiä mahdollisuuksia käyttää terästä arkkitehtuuri- ja muotoilu- tuotuksissa.

Suomalainen arkkitehtuuri on tällä hetkellä pysähtynyt lasi- ja teräsrakentamiseen. Salmisen mukaan meillä ei tiedetä, kuinka metallia voisi käyttää luovasti. Joitakin uusia metallialan innovaatioita kuitenkin näkee: Helsingin Ruoholahdessa sijaitsevassa uudessa toimistokompleksissa on uutena innovaationa hapetettua Cor-Ten -terästä laajasti julkisivumateriaalina. Salmisen mukaan tällaiset rohkeat ja onnistuneet kokeilut antavat toivoa metallialan osaamisen entistä laajemmasta hyödyntämismahdollisuudesta

arkkitehtuurissa. Leka onkin asettanut yhdeksi toimintansa tavoitteeksi tuoda voimakkaammin esille modernia sepäntyötä ja metallialan huippuosaamista. Tämä taito yhdistettynä teollisen muotoilun ja arkkitehtuurin suunnittelumenetelmiin on poikkeuksellinen toimintaidea Suomessa.

VEISTOSTAIDETTA

Salminen näkee työssään paljon yhtäläisyyksiä veistotaiteeseen. Helsingin kaupunki tilasi vuonna 1999 Lekalta ehdotuksen Temppeleliakion kirkon eteen sijoitettavasta portista. Tällä hetkellä Salminen tekee Rautaruukille taottuja veistoksia ja on veistosehdotuksellaan mukana Helsingin Arabianrannan asuinalueen koskevan taiteellisen toteuttamisen suunnittelussa. Hän mainitsee taiteelliseksi esikuvakseen espanjalaisen kuvanveistäjän **Eduardo Chillidan**. Myös amerikkalainen seppä ja kuvanveistäjä **Albert Paley** on aiemmin ollut hänelle merkittävä taiteilija. Salminen pyrkii vahvistamaan omaa ilmaisua ja myöntää, että tietoa on täytyntä hakea itseopiskelulla. Metallurgian tuntemus on yksi alalla menestymisen perusehdoista. Menestystä on tullut useissa kilpailuissa, etupäässä Japanissa. Sapporo Design Competition ja Idee Design Competition vuonna 2000 synnyttivät luovia ratkaisuja ja toivat yritykselle menestystä.

AMMATTIYLPEYS TAKAISIN

Salminen haluaa nostaa alan arvostusta ja luoda kansallista kiinnostusta alan kehittämistoimintaan. Hänen mukaansa koulutus on Suomessa puutteellista. Muotoilijoiden ja arkkitehtien peruskoulutuksessa käytännön metallityön osuus ja materiaalituntemus jää pintapuoliseksi. Osittain tästä johtuen metallirakenteita ja metallien materiaaliominaisuuksia ei käytetä innovatiivisesti modernissa arkkitehtuurissa. Salmisen mukaan seppäntyötä ei pidetä kehittyvänä alana, joten uusia tekijöitä ei ole paljon. Hänen arvionsa mukaan Suomessa toimii aktiivisesti noin 20-30 seppää. Luvussa ei ole mukana puukko- ja kengitysseppiä eikä koruseppiä. Koulutuksen kehittymättömyyden syyksi Salminen arvelee alan koulujen resurssipulaa. Kunnollisen työtilan perustaminen tulee koululle kalliimmaksi kuin esimerkiksi puutyöluokan varustaminen.

Leka on esimerkki lahjakkuuden, peräänantamattomuuden ja innovatiivisuuden hedelmällisestä yhtälöstä. Laaja-alainen toiminta kalustemuotoilusta maisema-arkkitehtuuriin ja julkiseen veistotaiteeseen tuo toiminnalle näkyvyyttä ja tunnettuutta. Tavoitteet on asetettu korkealle tuleviksi vuosiksi. Salminen pyrkii tekemään yrityksestään muotoilun alalla selkeästi erottuvan tuotemerkin. **m**